

PM 2013:75 RVII (Dnr 325-239/2013)

Granskning av samverkan mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting avseende barn och unga med psykisk ohälsa, revisionsrapport 2/2013

Remiss från stadsrevisionen, revisorsgrupp 1

Remisstid den 23 maj 2013

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen "Granskning av samverkan mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting avseende barn och unga med psykisk ohälsa" (Revisionsrapport 2/2013) hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Stadsrevisionen har överlämnat "Granskning av samverkan mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting avseende barn och unga med psykisk ohälsa" (Revisionsrapport 2/2013) till kommunstyrelsen för yttrande.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om det finns en ändamålsenlig samverkan mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting för att skapa effektivitet i arbetet med barn och unga med psykisk ohälsa.

Det mest framträdande resultatet av granskningen är att det finns ett behov av att förbättra samverkan när det gäller accepterade och fungerande riktlinjer och rutiner. I granskningen ges rekommendationer till socialnämnden och utbildningsnämnden, bland annat rekommenderas de att standardisera utredningsprocessen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret för yttrande.

Stadsledningskontoret anser att stadsrevisionens granskning av hur väl samverkan mellan staden och landstinget avseende barn och unga med psykisk ohälsa är angelägen. De rekommendationer som ges berörda nämnder är värdefulla i det fortsatta utvecklingsarbetet. Samverkan kan vara komplicerat, framförallt när det berör flera aktörer och flera huvudmän. I många fall är relationen mellan parterna avgörande för en välfungerande samverkan. För att barn och unga med psykisk ohälsa inte ska falla mellan stolarna och för att de ska få vård och en fungerande skolsituation krävs det att samverkan mellan socialtjänsten, elevhälsan och landstingets verksamhet fungerar på alla nivåer.

Mina synpunkter

Barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa är prioriterade i Stockholms stad. En god samverkan är nödvändig för att garantera att barn och unga med psykisk ohälsa får diagnos, relevant vård och stöd. Samverkan kring barn och unga med psykisk ohälsa sker mellan olika huvudmän och mellan många olika verksamheter, vilket ställer krav på att ha väl fungerande rutiner och strukturer för hur samverkan ska ske på bästa sätt. Det krävs att samverkan mellan socialtjänsten, elevhälsan och landstingets verksamheter fungerar på alla nivåer. Särskilt viktigt är det att arbeta med frågan som lyfts i Stadsrevisionens rapport om att klargöra vilken aktör som har huvudansvaret för barn och unga med lättare psykisk ohälsa, här utgör den nya BUS-överenskommelsen en bra grund och de rekommendationer som ges till berörda nämnder i rapporten är värdefulla i det fortsatta utvecklingsarbetet. Jag vill påpeka att skolan enligt skollagen inte bedriver vård och därför inte tillhör första linjens vård. Elevhälsans roll är inte att göra basutredningar åt landstinget. Detta är parterna överens om inom den nya BUS-överenskommelsen.

Revisionsrapporten pekar på att skollagen ger utrymme för olika tolkningar av hur omfattande skolans uppdrag är när det gäller insatser för barn med psykisk ohälsa. För att säkra elevernas rätt till stöd gav utbildningsnämnden under 2010, i ärendet ”Kvalitetsprogram för elevhälsoarbetet inklusive specialpedagogisk verksamhet i Stockholms skolor, ledningssystem för skolhälsovården och psykologverksamheten samt utseende av verksamhetschefer”, tydliga riktlinjer kring de mål och det ansvar avseende elevhälsoarbetet som skolorna har.

I revisionsrapporten hänvisas det till programmet ”Program för barn och unga med koncentrationssvårigheter”. Det programmet hörde ihop med den gamla BUS-policyn och den gamla skollagen och har sedermera ersatts, i och med den nya överenskommelsen och den nya skollagen. De begrepp och gränsdragningar som revisionsrapporten hänvisar till i detta avsnitt stämmer därför inte längre. De goda exempel som finns i granskningen, är viktiga att titta närmare på för att identifiera vilka framgångsfaktorer som även kan appliceras i andra delar av staden.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Granskning av samverkan mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting avseende barn och unga med psykisk ohälsa” (Revisionsrapport 2/2013) hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 17 april 2013

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilaga

Remiss av granskning av samverkan mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting avseende barn och unga med psykisk ohälsa, revisionsrapport 2/2013

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Åsa Jernberg och Stefan Nilsson (båda MP) enligt följande.

Tyvärr visar flera rapporter, bland annat en av OECD nyligen, att förekomsten av skolsköterskor, skolläkare och skolpsykologer i skolorna i Sverige är uppseendeväckande låg. Tidiga insatser kan vara avgörande för barnets utveckling. Varje barn har rätt att få sina behov utredda och tillgodosedda när det gäller insatser från skola, kommun och landsting. Idag är bristerna stora, och det förekommer allt för ofta att staden och landstinget försöker skjuta över kostnader på varandra i stället för att samverka och erbjuda barnet de insatser som behövs utifrån en helhetssyn och individuella bedömningar. Stockholms stad behöver satsa betydligt mer än i dag på skolhälsan för elever med psykisk ohälsa.

Särskilt uttalande gjordes av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Revisorerna lyfter allvarliga problem med samverkan om barn och unga med psykisk ohälsa. Visst är det komplexa problem, men desto viktigare att det fungerar bra. De komplicerande faktorer som räknas upp i konsultrapporten är delvis en följd av majoritetens politik såväl i staden som i landstinget – centraliseringar, privatiseringar och ekonomiska ersättningssystem som inte tar tillräcklig socioekonomisk hänsyn. Att det ger stora svårigheter med rutiner, processer och handlingsplaner på lokal nivå är inte förvånande, men helt oacceptabelt.

Rapporten beskriver strukturbuster, personberoende lösningar och bristande användning av avvikelshanteringssystem. Att samsyn saknas om vem som gör vad riskerar att leda till att barn och unga med psykisk ohälsa inte får den hjälp de behöver. Att samverkan internt och externt behöver utvecklas tar även stadens funktionshindersombudsman upp i sin årsrapport:

”Särskilt personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och barn och unga med funktionsnedsättning drabbas när samverkan brister. Många personer med funktionsnedsättningar, deras företrädare och närstående redovisar svårigheter i kontakt med berörda myndigheter. De hänvisas mellan olika aktörer, myndigheter, avdelningar och enheter. Det förekommer samordningsproblem mellan olika myndigheter och även inom stadens egna förvaltningar och verksamheter.”

Funktionshindersombudsmannen skriver att det krävs lokala konkreta arbetsmetoder och rutiner kring samverkan utifrån de samverkansöverenskommelser som är fastställda. Jag menar att det nu är hög tid att se till att samverkan börjar fungera för utsatta barn och unga.

Socialborgarrådet lyfter behovet av att klargöra vilken aktör som har huvudansvaret för barn och unga med lättare psykisk ohälsa. Vi delar den uppfattningen. Ett sätt att nå unga i högre utsträckning är att kommunen och landstinget samarbetar om första linjens mottagningar – light-mottagningar – för unga som är deprimerade, har begynnande beroendeproblem etc. Dessutom kan ungdomsmottagningarna kunna byggas ut och tillföras utökad kompetens.

ÄRENDET

Stadsrevisionen har överlämnat ”Granskning av samverkan mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting avseende barn och unga med psykisk ohälsa” (Revisionsrapport 2/2013) till kommunstyrelsen för yttrande.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om det finns en ändamålsenlig samverkan mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting för att skapa effektivitet i arbetet med barn och unga med psykisk ohälsa.

Det mest framträdande resultatet av granskningen är att det finns ett behov av att förbättra samverkan när det gäller accepterade och fungerande riktlinjer och rutiner. I granskningen ges rekommendationer till socialnämnden och utbildningsnämnden, bland annat rekommenderas de att standardisera utredningsprocessen samt ta ställning till vilken roll de kommunala resurserna ska ha när det gäller den första linjens vård.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret för yttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 1 mars 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att stadsrevisionens granskning av hur väl samverkan mellan staden och landstinget avseende barn och unga med psykisk ohälsa är angelägen. De rekommendationer som ges berörda nämnder är värdefulla i det fortsatta utvecklingsarbetet. Samverkan kan vara komplicerat, framförallt när det berör flera aktörer och flera huvudmän. I många fall är relationen mellan parterna avgörande för en väl fungerande samverkan. För att barn och unga med psykisk ohälsa inte ska falla mellan stolarna och för att de ska få vård och en fungerande skolsituation krävs det att samverkan mellan socialtjänsten, elevhälsan och landstingets verksamhet fungerar på alla nivåer. I stadsrevisionens granskning framkommer det att det finns samverkansrutiner på övergripande nivå och att dessa fungerar väl på den övergripande nivån. För att dessa samverkansrutiner ska kunna fungera väl även på en praktisk nivå måste de i högre grad konkretiseras och standardiseras. Rutinerna ska vara de vägledande dokumenten som fastställer hur processerna ska ske, det krävs sannolikt att arbetet i högre grad systematiseras. Berörda parter måste utveckla samverkan och se till barnets/den unges behov sammantaget. Granskningen visar också att det finns brister i strukturerna över vilka resurser som ska ta ansvar när det inte är aktuellt med specialiserad psykiatrisk vård. Detta måste tydliggöras och samverkan systematiseras så att det inte blir många lokala lösningar som är personberoende. Barn och unga måste få relevant stöd även om personer slutar eller byter arbetsuppgifter. Sannolikt kan socialtjänsten och skola stärka sitt samarbete så att barn och unga med lägre grad av psykisk ohälsa får relevant stöd. Stadsledningskontoret vill lyfta granskningens rekommendation att i högre grad använda det avvikelse-system som finns och att detta ska användas i det systematiska förbättringsarbetet.

Stadsledningskontoret vill även lyfta fram de goda exempel som finns i granskningen, till exempel tre stadsdelsnämnders samverkan med Brommaplans BUP-mottagning. Här borde det finnas framgångsfaktorer som skulle kunna appliceras även i andra delar av staden.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att remissen ”Granskning av samverkan mellan Stockholms stad och Stockholms landsting avseende barn och unga med psykisk ohälsa” (Revisionsrapport 2/2013) anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.